

Dokument s plenarne sjednice

A8-0352/2018

24.10.2018

IZVJEŠĆE

o uslugama skrbi u EU-u za poboljšanu ravnopravnost spolova
(2018/2077(INI))

Odbor za prava žena i jednakost spolova

Izvjestiteljica: Sirpa Pietikäinen

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	21
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	23
KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U NADLEŽNOM ODBORU	24

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o uslugama skrbi u EU-u za poboljšanu ravnopravnost spolova (2018/2077(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 26. travnja 2017. naslovljenu „Inicijativa za potporu ravnoteži između poslovnog i privatnog života zaposlenih roditelja i skrbnika” (COM(2017)0252),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća od 26. travnja 2017. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i skrbnika i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU (COM(2017)0253),
- uzimajući u obzir Direktivu 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada¹,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezine članke 1., 3., 5., 27., 31., 32., 33. i 47.,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena donesenu od 18. prosinca 1979. u New Yorku,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, koju su ratificirale Europska unija i sve njezine države članice,
- uzimajući u obzir peti cilj održivog razvoja koji se odnosi na postizanje ravnopravnosti spolova i osnaživanje svih žena i djevojki, a osobito četvrti podcilj u okviru tog cilja koji se odnosi na priznavanje i uvažavanje neplaćene njege i rada u kućanstvu osiguravanjem javnih usluga, infrastrukture i politika socijalne zaštite te promicanjem zajedničke odgovornosti u kućanstvu i obitelji kako je odgovarajuće na nacionalnoj razini,
- uzimajući u obzir izvješće glavnog tajnika UN-a od 10. svibnja 2018. naslovljeno „Napredak k ostvarenju ciljeva održivog razvoja”;
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 7. prosinca 2017. o jačanju podrške i njege u zajednici za neovisno življenje,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju: pružanje najboljeg mogućeg početka svoj našoj djeci za svijet budućnosti²,
- uzimajući u obzir zaključke Predsjedništva sa sastanka Europskog vijeća održanog u Barceloni 15. i 16. ožujka 2002.,

¹ SL L 204, 26.7.2006., str. 23.

² SL C 175, 15.6.2011., str. 8.

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. studenog 2017. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za razdoblje 2017. – 2019.: Borba protiv razlika u plaćama između spolova” (COM(2017)0678),
- uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 3. prosinca 2015. naslovljen „Strateška suradnja za rodnu ravnopravnost 2016. – 2019.”, a posebno njegovo poglavlje 3.1. o povećanju sudjelovanja žena na tržištu rada i jednakoj ekonomskoj neovisnosti žena i muškaraca (SWD(2015)0278),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 8. svibnja 2018. o razvoju ustanova za skrb o maloj djeci radi povećanja sudjelovanja žena na tržištu rada, uspostavljanja ravnoteže između poslovnog i privatnog života za zaposlene roditelje te ostvarivanja održivog i uključivog rasta u Europi („ciljevi iz Barcelone”) COM(2018)0273),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 29. svibnja 2013. o ciljevima iz Barcelone: „Razvoj ustanova za skrb o djeci mlađe dobi u Europi radi ostvarivanja održivog i uključivog rasta (COM(2013)0322),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. veljače 2011. naslovljenu „Rani i predškolski odgoj i obrazovanje: Pružanje najboljeg mogućeg početka svoj našoj djeci za svijet budućnosti (COM(2011)0066),
- uzimajući u obzir Komisijin plan za postizanje kvalitete u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju (Ares(2018)1505951),
- uzimajući u obzir preporuku Komisije od 20. veljače 2013. naslovljenu „Ulaganje u djecu: prekidanje kruga prikraćenosti”¹,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. ožujka 2010. naslovljenu „Europa 2020.: strategija za pametan, održiv i uključiv rast” (COM(2010)2020), komunikaciju od 20. veljače 2013. naslovljenu „Ususret socijalnom ulaganju za rast i koheziju – uključujući provedbu Europskog socijalnog fonda u razdoblju 2014. – 2020.” (COM(2013)0083) i komunikaciju od 26. travnja 2017. naslovljenu „Uspostava europskog stupa socijalnih prava” (COM(2017)0250),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. lipnja 2014. o strateškom okviru EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu 2014. – 2020. (COM(2014)0332),
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 3. listopada 2017. o ekonomskom osnaživanju žena u privatnom i javnom sektoru u EU-u²,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 14. lipnja 2017. o potrebi za strategijom EU-a kojom bi se otklonile i spriječile razlike u mirovinama muškaraca i žena³,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 13. rujna 2016. o stvaranju povoljnih uvjeta na

¹ SL L 59, 2.3.2013., str. 59.

² SL C 346, 27.9.2018., str. 6.

³ SL C 331, 18.9.2018., str. 60.

- tržištu rada za ostvarivanje ravnoteže između privatnog i poslovnog života¹,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 26. svibnja 2016. o siromaštvu i njegovoj rodnoj perspektivi²,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 28. travnja 2016. o radnicama i njegovateljicama u kućanstvu u EU-u³,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 8. ožujka 2016. o rodno osviještenoj politici u radu Europskog parlamenta⁴,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 7. rujna 2010. o ulozi žena u društvu koje stari⁵,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 6. srpnja 2010. o netipičnim ugovorima, osiguranim profesionalnim putovima, fleksigurnosti i novim oblicima socijalnog dijaloga⁶,
 - uzimajući u obzir Europski pakt za jednakost spolova (2011. – 2020.),
 - uzimajući u obzir prijedlog Komisije za preporuku Vijeća od 22. svibnja 2018. o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (COM(2018)0271) i radni dokument službi Komisije od istog datuma priložen tom prijedlogu (SWD(2018)0173),
 - uzimajući u obzir indeks ravnopravnosti spolova Europskog instituta za ravnopravnost spolova za 2015. godinu i izvješće iz 2015. naslovljeno „Usklađivanje poslovnog, obiteljskog i privatnog života u Europskoj uniji: revizija politike”,
 - uzimajući u obzir izvješće Eurofounda (Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta) od 7. prosinca 2011. naslovljeno „Inicijative poduzeća za radnike koji njeguju djecu ili odrasle s invaliditetom”,
 - uzimajući u obzir informativni dokument Eurofounda od 14. srpnja 2013. naslovljen „Skrb o djeci i uzdržavanim osobama: utjecaj na karijere mladih radnika”,
 - uzimajući u obzir izvješće Eurofounda od 17. lipnja 2014. naslovljeno „Sektor njege u domovima: radni uvjeti i kvaliteta radnih mjesta”,
 - uzimajući u obzir izvješće Eurofounda od 22. listopada 2015. naslovljeno „Posao i skrb: mjere za usklađivanje u razdoblju demografskih promjena”,
 - uzimajući u obzir sažeto izvješće Eurofounda od 17. studenoga 2016. o šestom europskom istraživanju o radnim uvjetima,

¹ SL C 204, 13.6.2018., str. 76.

² SL C 76, 28.2.2018., str. 93.

³ SL C 66, 21.2.2018., str. 30.

⁴ SL C 50, 9.2.2018., str. 15.

⁵ SL C 308 E, 20.10.2011., str. 49.

⁶ SL C 351 E, 2.12.2011., str. 39.

- uzimajući u obzir studiju Eurofounda od 28. studenog 2017. naslovljenu „Domovi za njegu starijih Europljana: javni pružatelji, neprofitni pružatelji i pružatelji koji djeluju za profit”,
 - uzimajući u obzir istraživanje Eurofounda od 23. siječnja 2018. naslovljeno „Europsko istraživanje o kvaliteti života za 2016.: kvaliteta života, kvaliteta javnih usluga i kvaliteta društva”,
 - uzimajući u obzir zajedničko izvješće Odbora za socijalnu zaštitu i Europske komisije od 10. listopada 2014. naslovljeno „Odgovarajuća socijalna zaštita za potrebe dugotrajne njege u društvu koje stari”,
 - uzimajući u obzir zajedničko izvješće Odbora za ekonomsku politiku i Europske komisije od 7. listopada 2016. o zdravstvenoj skrbi i sustavima dugotrajne skrbi i fiskalnoj održivosti,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 21. rujna 2016. o pravima njegovatelja koji žive u kućanstvu¹,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 16. listopada 2014. o razvijanju uslužnih djelatnosti za obitelji s ciljem povećanja stope zaposlenosti i promicanja jednakosti spolova na radnom mjestu²,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 26. svibnja 2010. o profesionalizaciji rada u kućanstvu³,
 - uzimajući u obzir izvješće Europskog instituta za ravnopravnost spolova o indeksu ravnopravnosti spolova za 2017. godinu: Mjerenje ravnopravnosti spolova u Europskoj uniji 2005. – 2015.,
 - uzimajući u obzir studiju Glavne uprave za unutarnju politiku iz ožujka 2016. naslovljenu „Razlike između muškaraca i žena u pogledu radnog mjesta, njege i slobodnog vremena” i studiju iz studenog 2016. naslovljenu „Korištenje fondova za ravnopravnost spolova u odabranim državama članicama”,
 - uzimajući u obzir dokument projekta WeDo za dobrobit i dostojanstvo starijih osoba iz 2012. naslovljen „Europski okvir za kvalitetu usluga dugotrajne njege: načela i smjernice za dobrobit i dostojanstvo starijih osoba kojima je potrebna njega i pomoć”,
 - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za prava žena i jednakost spolova (A8-0352/2018),
- A. budući da je prema članku 2. i članku 3. stavku 3. Ugovora o EU-u i članku 21. Povelje o temeljnim pravima ravnopravnost žena i muškaraca jedna od temeljnih vrijednosti na kojima se Unija temelji; budući da u skladu s člankom 8. Ugovora o funkcioniranju EU-a Unija u svim svojim aktivnostima mora težiti uklanjanju nejednakosti i promicanju

¹ SL C 487, 28.12.2016., str. 7.

² SL C 12, 15.1.2015., str. 16.

³ SL C 21, 21.1.2011., str. 39.

- ravnopravnosti spolova; budući da se, međutim, ravnopravnost spolova sporo ostvaruje;
- B. budući da su europskim stupom socijalnih prava, koji su Parlament, Vijeće i Komisija zajednički objavili 17. studenog 2017., utvrđena važna načela i ciljevi kako bi se građanima Unije dala nova prava, između ostalog ravnopravnost spolova, jednake mogućnosti, pomoć za djecu i uključivanje osoba s invaliditetom, koja imaju jednoglasnu potporu institucija Unije i njezinih država članica; budući da je devetim načelom europskog stupa socijalnih prava utvrđeno da „roditelji i druge osobe koje moraju skrbiti o drugima imaju pravo na primjeren dopust, fleksibilne radne uvjete i pristup uslugama skrbi”;
- C. budući da je diljem Europske unije ukupna stopa zaposlenosti žena gotovo 12 % niža od stope zaposlenosti muškaraca, a da na nepuno radno vrijeme radi 31,5 % zaposlenih žena u usporedbi s 8,2 % zaposlenih muškaraca; budući da razlika u zaposlenosti između muškaraca i žena u EU-u i dalje iznosi 12 %; budući da dokazi upućuju na to da su jedan od glavnih razloga tome nerazmjerne obveze skrbljena na strani žena; budući da kumulativni utjecaj višestrukih karijernih razlika kojima su pogođene žene, a koje su posljedica obveza njege znatno doprinosi nižim plaćama, kraćim karijerama i razlikama u plaći i mirovini između žena i muškaraca koje iznose 16 % odnosno 37 %; budući da su zbog toga žene izloženije većem riziku od siromaštva i društvene isključenosti, s negativnim posljedicama koje pogađaju i njihovu djecu i obitelji; budući da je važno iskorijeniti razlike među spolovima kad je riječ o stopi zaposlenosti, plaćama i mirovinama, s obzirom na to da ekonomski gubici zbog razlika u zaposlenosti muškaraca i žena iznose 370 milijardi EUR godišnje; budući da pružanje usluga njege može biti ključno za učinkovit odgovor na nestašicu radne snage;
- D. budući da bi „njegu” trebalo shvatiti kao posao koji se obavlja u osobnom svojstvu, u javnim ili privatnim institucijama ili u privatnom kućanstvu ili kućanstvima, za djecu, starije, bolesne osobe ili osobe s invaliditetom; budući da bi njegu u idealnim okolnostima trebali pružati profesionalni njegovatelji koje mogu zapošljavati javni ili privatni subjekti ili obitelji ili mogu biti samozaposleni, no da je također neformalno i bez naknade pružaju neprofesionalni njegovatelji, obično članovi obitelji;
- E. budući da žene u prosjeku na obavljanje kućanskih poslova i njegu drugih osoba potroše tri puta više vremena od muškaraca, što je najviše zamjetno kod parova koji imaju dijete mlađe od sedam godina u kojima žena u prosjeku provede 32 sata tjedno na plaćeni rad i čak 39 sati na neplaćeni rad, u usporedbi s muškarcima koji imaju 41 sati plaćenog i 19 sati neplaćenog rada tjedno;
- F. budući da je prema podacima Međunarodne organizacije rada u sektoru rada i njege u kućanstvu 2010. bilo zaposleno otprilike 52 milijuna radnika u cijelom svijetu i još 7,4 milijuna radnika u kućanstvu mlađih od 15 godina, što predstavlja između 5 % i 9 % zaposlenih u industrijaliziranim zemljama;
- G. budući da su poslovi u području skrbi u mnogim državama članicama loše plaćeni, da se za njih često ne nude formalni ugovori ni druga osnovna radnička prava te da nisu privlačni zbog visokog rizika od fizičkog i emocionalnog stresa, opasnosti od profesionalnog izgaranja i nemogućnosti napredovanja u karijeri; budući da se u tom sektoru nudi vrlo malo prilika za obuku i da su u njemu, štoviše, uglavnom zaposlene

starije osobe, žene i migranti;

- H. budući da su se potporne mjere, kao što su švedski sustav poreznih olakšica na usluge u području kućanskih poslova, francuski „bonovi za zaposlenje u uslužnim djelatnostima” ili belgijski „bonovi za uslužne djelatnosti”, pokazale učinkovitima u pogledu smanjenja stope neprijavljenog rada, poboljšanja radnih uvjeta i priznavanja regularnih radnih prava radnicima u kućanstvu i skrbnicima;
- I. budući da dokazi upućuju na to da u 80 % slučajeva njegu u EU-u pružaju neformalni neplaćeni negovatelji, od kojih su 75 % žene; budući da 27,4 % žena koje rade na nepuno radno vrijeme to čine jer se moraju skrbiti o djeci ili odraslim osobama kojima je potrebna njega, dok je kod muškaraca taj udio 4,6 %¹; budući da neformalni negovatelji zbog njege drugih ne bi smjeli biti prisiljeni na kompromis između obveza njege i slobodnog vremena jer su oni koji su unatoč svemu još uvijek u radnom odnosu prisiljeni uravnotežiti različite odgovornosti i korištenje vremena;
- J. budući da statistički podaci određenih država članica pokazuju da je otprilike 6 – 7 % negovatelja u državama članicama mlađe od 17 godina, a da njegu pruža pet puta više mladih žena u dobi od 15 do 24 godine nego muškaraca u istoj dobnoj skupini; budući da mladi negovatelji često nose velike odgovornosti odraslih i da pružaju njegu, pomoć i potporu roditelju, bratu sestri, baki, djedu ili drugom članu obitelji s invaliditetom, kroničnom bolesti ili mentalnim zdravstvenim problemom; budući da su mladi negovatelji posebno suočeni s preprekama u pristupu obrazovanju i osposobljavanju te u usklađivanju obrazovanja s obvezama njege, što utječe i na njihovo zdravlje i na njihovu egzistenciju;
- K. budući da je smanjenje broja javnih ustanova za pružanje skrbi za djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom rezultat drastičnih rezova socijalnih proračuna država članica koji su, osobito od financijske krize, na usklađen način nametnuti na temelju pravila i smjernica za fiskalnu štednju EU-a; budući da je narušavanje javne skrbi ključan pokazatelj slabljenja socijalne države;
- L. budući da su financijska kriza i nametnute mjere štednje snažno pogodile građane i stanovnike EU-a, dok su se povećali nesigurnost zaposlenja, siromaštvo, nezaposlenost i socijalna isključenost te je došlo do ograničenog pristupa ili nemogućnosti pristupa javnim i socijalnim uslugama;
- M. budući da u nizu država članica EU-a postoji nedostatak kvalitetnih profesionalnih usluga skrbi koje bi bile dostupne svima neovisno o prihodima;
- N. budući da mnogi osobe koje ovise o pomoći obitelji i kojima potrebna njega žive u područjima u kojima trajno nedostaju javne usluge i da im izolacija ili druge okolnosti otežavaju pristup profesionalnoj njezi; budući da se o njima često brinu samo neprofesionalni negovatelji i da je najčešće riječ o ženama iz njihove obitelji;
- O. budući da u Europi dolazi do demografskih promjena koje dovode do porasta bolesti povezanih sa starošću i sve starijeg stanovništva i da se u skladu s time povećavaju se potrebe za njegom; budući da u vrijeme sve veće potražnje za uslugama skrbi postoji

¹ Europska komisija, Izvješće o ravnopravnosti žena i muškaraca u EU-u za 2018.

nerazmjerna raspodjela odgovornosti za poslove skrbi između muškaraca i žena, pri čemu žene nose teret zbog stereotipnih rodnih uloga koje i dalje prevladavaju u europskom društvu; budući da sve veći broj starijih osoba, sve manji broj osoba radne dobi i ograničenja u javnim proračunima zbog politike štednje znatno utječu na socijalne usluge, što će utjecati i na osobe koje istovremeno rade i nekoga njeguju, često u otežanim okolnostima;

- P. budući da se predviđa starenje stanovništva EU-a s porastom udjela stanovništva starijeg od 65 godina sa 17,1 % u 2008. na 30 % u 2060., a stanovništva starijeg od 80 godina s 4,4 % na 12,1 % tijekom istog razdoblja;
- Q. budući da su starije osobe izložene većem riziku od siromaštva nego opće stanovništvo, pri čemu je 2008. riziku bilo izloženo oko 19 % osoba starijih od 65 godina, dok je 2000. taj udio iznosio 17 %; budući da je taj udio za 5 postotnih bodova veći za žene nego za muškarce;
- R. budući da su starije osobe ponekad izložene netrpeljivosti na osnovi starosti i spola i da je zlostavljanje starijih, prisutno u nizu različitih vrsta skrbi, društveni problem u svim državama članicama;
- S. budući da većina nacionalnih modela politike za usluge skrbi trenutačno nije prikladna za zadovoljavanje potreba sve starijeg stanovništva Unije i da većina država članica u svojim politikama te inicijativama i sustavima socijalne skrbi još nije riješila demografske izazove;
- T. budući da unatoč povećanju broja domova za starije osobe u proteklih 10 godina u gotovo svim državama članicama potražnja i dalje premašuje dostupnost neovisnog smještaja i usluga njege; budući da postoji hitna potreba za daljnjim ulaganjem u usluge dugotrajne skrbi u zajednici ili u kući s obzirom na to da svatko ima pravo na neovisan život, usluge potpore i sudjelovanje u zajednici; budući da je, osim toga, zbog nedostatka raščlanjenih informacija na nacionalnoj razini, uključujući informacije o financijskim ulaganjima, i nedostatka pokazatelja kvalitete teško pratiti i ocijeniti taj važan dio infrastrukture za pružanje skrbi te dati preporuke za donositelje odluka;
- U. budući da je samo 12 država članica od 2002. godine ispunilo ciljeve iz Barcelone, odnosno pružanje skrbi u najmanju ruku za 33 % djece mlađe od 3 godine (1. cilj) i za najmanje 90 % djece u dobnoj skupini između 3 godine života do obveznog upisa u školu (2. cilj), dok su stope ostvarenja ciljeva u nekim državama članicama zabrinjavajuće niske, što se može smatrati neuspjehom EU-a u ostvarenju tih ciljeva;
- V. budući da zbog povećanja udjela žena na tržištu rada raste potreba za visokokvalitetnom i pristupačnom skrbi o djeci i da je potražnja za mjestima u sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja diljem Europe veća od ponude; budući da dokazi pokazuju da se u više od polovice svih država članica usluge skrbi o djeci za djecu do treće godine života upotrebljavaju samo u obliku poludnevnog aranžmana (manje od 30 sati tjedno); budući da je za punopravno sudjelovanje žena na tržištu rada potrebna cjelodnevna dostupnost skrbi o djeci te ispunjenje potražnje tijekom radnog vremena roditelja;
- W. budući da postoji nedostatak infrastrukture kojom bi se osigurala kvalitetna i

pristupačna skrb o djeci za sve platne skupine, o čemu svjedoči i činjenica da od više od 32 milijuna djece mlađe od dobi potrebne za obvezno obrazovanje u EU-u tek oko 15 milijuna djece ima pristup ranom odgoju¹ i obrazovanju te da je najveći dio javnih sredstava koja se u državama članicama troše na skrb o djeci namijenjeno djeci od treće godine života do obveznog polaska u školu; budući bi trebalo povećati ulaganja iz svih sektora, s obzirom na to da dokazi iz zemalja članica OECD-a pokazuju da bi povećanje ulaganja BDP-a u sektor skrbi dovelo do rasta zaposlenosti žena; budući da su ulaganja u skrb o djeci strategija koja je korisna za sve strane i da bi se njome ostvarili dodatni porezni prihodi od povećanog sudjelovanja roditelja na tržištu rada; budući da, dopunjujući ključnu ulogu obitelji, visokokvalitetni rani i predškolski odgoj i obrazovanje pruža i brojne kratkoročne i dugoročne koristi za pojedince i društvo u cjelini, uključujući za osobe slabijeg socioekonomskog statusa ili osobe s posebnim obrazovnim potrebama, te da je učinkovit u borbi protiv nejednakosti koja pogađa djecu od rane dobi i za sprečavanje ranog napuštanja školovanja;

- X. budući da je visokokvalitetni rani i predškolski odgoj i obrazovanje učinkovito ulaganje kojim se omogućuje temelj za uspješno cjeloživotno učenje i rješavaju problemi nejednakosti i izazovi s kojima se suočavaju djeca slabijeg statusa;
- Y. budući da u EU-u živi više od 80 milijuna osoba s invaliditetom, a svaka četiri Europljana u obitelji ima osobu s invaliditetom; budući da se potpisivanjem Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom 2011. EU obvezao na promicanje i zaštitu prava osoba s invaliditetom; budući da je, u svjetlu tih prava i potreba osoba s invaliditetom svih dobnih skupina, u posljednje vrijeme došlo do zaokreta od institucionalne skrbi do skrbi u zajednici za osobe s invaliditetom;
- Z. budući da na temelju članka 19. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom svatko ima pravo na samostalan život i na uključivanje u zajednicu, čime se ne zahtijeva samo pružanje samostalnog smještaja, već i usluga potpore koje odražavaju potrebe osoba s invaliditetom;
- AA. budući da djeca i odrasli s niskofunkcionirajućim autizmom imaju poteškoća pri samostalnom izvršavanju svakodnevnih zadataka te im je općenito potrebna pomoć s većinom zadataka;
- AB. budući da se često umanjuje značaj usluga dugotrajne skrbi i skrbi o djeci i da je u mnogim državama članicama ta profesija i dalje prilično neprimjetna i nisko rangirana, što se odražava niskom plaćom, nejednakom zastupljenošću žena i muškaraca na tržištu rada, lošim radnim uvjetima i nedostatkom ugovora o formalnom zaposlenju;
- AC. budući da su za obavljanje poslova formalne njege, uključujući kućnu njegu, potrebni kvalificirani radnici koje je potrebno adekvatno platiti²; budući da je potrebno osigurati odgovarajuću ponudu kvalificiranih njegovatelja jer je razvoj kvalitetnih usluga formalne skrbi za djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom povezan s kvalitetnim radnim odnosima, pristojnim plaćama i ulaganjima u radnike koji pružaju te usluge, uključujući ulaganja u osposobljavanje radnika za skrb o djeci; budući da profesionalni

¹ Plan Europske komisije za 2018., Europski centar za političke strategije (2017.), „Deset trendova koji mijenjaju obrazovanje kakvo nam je poznato”

² Eurofound, Skrb o djeci i uzdržanim osobama: utjecaj na karijere mladih radnika.

radni odnosi pozitivno djeluju na sposobnost njegovatelja da uravnoteže profesionalni i privatni život;

- AD. budući da korisnicima dugotrajne skrbi može biti problem priuštiti si privatne usluge skrbi koje su većinom skuplje od usluga skrbi koje pruža javni sektor; budući da su zbog rodno uvjetovanih razlika u plaćama i razlika u mirovinama žene uvijek u većoj mjeri pogođene od muškaraca te moraju trošiti veći dio prihoda na dugotrajnu skrb;
- AE. budući da podaci pokazuju da se osobe slabijeg statusa suočavaju s posebnim izazovima kada je dostupnost visokokvalitetnih usluga skrbi ograničena, primjerice osobe iz obitelji s niskim prihodima, osobe koje žive u ruralnim područjima i djeca koja pripadaju etničkim manjinama ili djeca migranata;

Kontekst ravnoteže između poslovnog i privatnog života

1. primjećuje da se rodno uvjetovane razlike u zaposlenosti znatno povećavaju jednom kada obitelji dobiju djecu, što pokazuje s kojim se poteškoćama suočavaju žene nastojeći naći ravnotežu između odgoja djece i obveza skrbi te rada zbog nedostatka dovoljne infrastrukture za javnu skrb i trajne podjele rada između muškaraca i žena zbog kojih dolazi do prekomjerne količine skrbi koju pružaju uglavnom žene, što dovodi do toga da žene troše dvostruko do deseterostruko više vremena na pružanje neplaćene skrbi od muškaraca¹;
2. prima na znanje da jedna četvrtina žena ostaje u kategoriji neplaćenih pomažućih članova obitelji, što znači da ne primaju izravno plaću za svoje napore te da postoji jasno izdvajanje žena u sektore, općenito gledajući, obilježene niskim plaćama, dugim radnim vremenom i često neformalnim radnim aranžmanima, što vodi do niže novčane, socijalne i strukturne koristi za žene od one za tipičnog zaposlenog muškarca;
3. ističe da je feminizacija siromaštva posljedica niza faktora, uključujući rodno uvjetovanu razliku u plaćama, razliku u mirovinama, odgovornosti povezane s pružanjem skrbi i prekide radnog odnosa koji su s time povezani, kao i nedostatne sustave potpore i oporezivanja koji utječu na kućanstva koja vode samohrane majke; naglašava da višestruka diskriminacija s kojom se žene suočavaju, između ostalog, na temelju svojeg rodno identiteta, rodno izražavanja i spolnih obilježja, pridonosi feminizaciji siromaštva;
4. pozdravlja međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava i podsjeća na njegova načela koja uključuju:
 - jednako postupanje prema ženama i muškarcima i jednake mogućnosti, osobito u pogledu sudjelovanja na tržištu rada;
 - pravo na jednak tretman i mogućnosti zapošljavanja neovisno o dobi i invaliditetu;
 - pravo na primjeren dopust, fleksibilne radne uvjete i pristup uslugama skrbi roditelja i osoba koje su dužne skrbiti o drugima;

¹ Podaci Eurostata iz 2010; Izvješće Komisije iz 2015. o jednakosti između žena i muškaraca u Europskoj uniji (2016.).

– pravo na kvalitetne pristupačne usluge dugotrajne skrbi;

5. izražava zabrinutost zbog nepovoljnih promjena u području roditeljskog dopusta i prava koja se odnose na roditeljstvo, kao što su povlačenje nacrtu Direktive o produljenju roditeljskog dopusta i nedavna presuda Suda Europske unije kojom se otkaz trudnoj radnici kao dio kolektivnog otkazivanja smatra zakonitim; poziva Komisiju da hitno ukloni nedostatke u zakonodavstvu EU-a;
6. pozdravlja prijedlog direktive o ravnoteži između privatnog i poslovnog života za radnike i skrbnike koji je iznijela Komisija, i naglašava u tom kontekstu važnost individualnih prava na dopust i fleksibilnog rada koji pomažu zaposlenim osobama da usklade privatni i poslovni život; podsjeća da bi politike usmjerene na ravnotežu između privatnog i poslovnog života trebale promicati jednako sudjelovanje muškaraca i žena u obvezama skrbi; vjeruje da bi radi budućeg razvoja trebalo težiti postupnom produženju očinskog dopusta i dopusta radi skrbi¹ i njihovih razina primanja naknade, koja bi trebala biti primjerena, osiguranju neprenosivog roditeljskog dopusta, jamstava u vezi s otpuštanjem, povratka na isto ili jednakovrijedno radno mjesto i zaštite od diskriminacije koja se provodi zbog odluka o uzimanju dopusta, te proširenju prava na samozaposlene radnike i osobe koje moraju uzeti primjereno plaćeni dopust kako bi se brinule o uzdržavanim osobama koje nisu djeca;
7. poziva sve države članice da potiču očeve da iskoriste pravo na očinski dopust jer je to koristan alat za jačanje njihove odgovornosti u pogledu skrbi o vlastitoj djeci i obitelji te koristan način za postizanje stvarne jednakosti između žena i muškaraca;
8. smatra da pružanje usluga skrbi ne bi smjelo negativno utjecati na plaću skrbnika ili socijalne ili mirovinske pogodnosti; u tom kontekstu traži da se zajamči zasebno oporezivanje bračnih drugova kako bi se u provedbi politika usmjerenih na ravnotežu između privatnog i poslovnog života promicala jednakost spolova;
9. skreće pozornost na tešku situaciju u kojoj se nalaze obitelji koje skrbe za dijete ili člana obitelji s invaliditetom, s obzirom na to da je u tim slučajevima skrb cjeloživotna;
10. skreće pozornost na nedostatak usluga za privremenu skrb za roditelje djece s invaliditetom; ističe da je zbog tog nedostatka potpore roditeljima često potpuno nemoguće raditi; s tim u vezi prima na znanje alarmantan nedostatak ustanova za osobe s teškim oblicima autizma;
11. smatra da bi svaka osoba kojoj je potrebna njega trebala imati subjektivno pravo odabrati kvalitetnu uslugu njege koja im najbolje odgovara i koja je dostupna i njima i njihovim njegovateljima; smatra da bi se, bez obzira na razlike između korisnika i njihovih potreba, usluge skrbi trebale razvijati na individualiziran i sveobuhvatan način usmjeren na osobu; napominje da obitelji nisu homogene i da bi politike i programiranje

Kao što je istaknuto u zakonodavnoj rezoluciji Europskog parlamenta od 20. listopada 2010. o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive Vijeća 92/85/EEZ o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje (SL C 70E, 8.3.2012., str. 162.).

trebalo prilagoditi takvoj raznolikosti;

12. smatra da bi usluge skrbi trebale odražavati promjenjivu prirodu posla u skladu s njihovim razvojem;
13. smatra da bi se u skladu s pravom na dugotrajnu skrb koje je proglašeno u europskom stupu socijalnih prava dugotrajna skrb trebala smatrati granom socijalne zaštite koja bi svima trebala zajamčiti pravo na kvalitetnu skrb koja je usmjerena na osobu; nadalje, smatra da postoji hitna potreba za daljnjim ulaganjima u pristupačne i kvalitetne usluge dugotrajne skrbi, primjerice usluge kućne njege i usluge koje se pružaju u zajednici, u skladu s europskim socijalnim stupom socijalnih prava i Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom; poziva države članice da u tom kontekstu osiguraju jednak pristup i pravedno postupanje kad je riječ o uslugama skrbi za starije osobe, djecu i osobe s invaliditetom i/ili kroničnim bolestima kojima je potrebna dugotrajna skrb, s posebnim naglaskom na osobe slabijeg statusa;
14. naglašava da se pokazalo da su dostupnost raznovrsne, kvalitetne, pristupačne i povoljne javne i privatne infrastrukture, usluga i potpore za skrb o djeci, starijih osoba, osoba s invaliditetom i osobama koje su kronično bolesne ili im je potrebna dugotrajna skrb i skrb, bilo kod kuće ili u sličnom okruženju, ključan aspekt politika usmjerenih na ravnotežu između privatnog i poslovnog života i veliki čimbenik kojim se promiče da roditelji i neformalni skrbnici uzimaju dopust, kao dio napora da se ženama pomogne da se brzo vrate na tržište rada i da na njemu ostanu; pozdravlja prijelaz na usluge koje se pružaju u zajednici, u skladu s europskim stupom socijalnih prava i Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom, istodobno ističući potrebu za praćenjem tih usluga kako bi se osigurala njihova kvaliteta; smatra da visoka kvaliteta skrbi proizlazi iz visoke kvalitete pruženih usluga i ovisi o tome koliko te usluge štite dostojanstvo i ljudska prava onih koji ih koriste te na koji način jamče uključivanje korisnika tih usluga u zajednicu;
15. podsjeća na to da je nedostatak usluga javne skrbi veliki čimbenik koji stoji iza niske zastupljenosti žena na tržištu rada jer otežava postizanje ravnoteže između poslovnih i obiteljskih obveza te uzrokuje to da neke žene odlaze s tržišta rada, rade manji broj sati rada na plaćenim poslovima i troše više vremena na skrb koja im nije plaćena, što dovodi do štetnih posljedica za njihova prava na socijalno osiguranje, osobito mirovine, te povećanog rizika od siromaštva i socijalne isključenosti, posebice u starijoj dobi;

Vrste skrbi

16. uviđa da postoje različite usluge skrbi, poput predškolske skrbi i obrazovanja, skrbi o starijim osobama i skrbi ili podrške za osobe s invaliditetom i/ili kroničnom bolesti koji imaju dugotrajne potrebe za zdravstvenom njegom i skrbi, te napominje da su zbog toga osmišljena različita politička stajališta; smatra da bi skrb mogli pružati formalni i neformalni skrbnici;
17. vjeruje da bi pri osmišljavanju pristupa razvoju usluga skrbi trebalo uzeti u obzir sve kategorije korisnika i njihove razlike te različite želje u vezi s vrstama usluga skrbi koje su im potrebne, između ostalog i osobe koje dolaze iz socijalno zapostavljenih sredina, kao što su etničke manjine, migrantske obitelji, osobe koje žive u udaljenim i ruralnim

područjima te obitelji s niskim prihodima; podsjeća da se pojam obitelji koji se upotrebljava u zakonodavstvu i politikama treba tumačiti u širem smislu;

18. uviđa da su mnogim osobama nizak socioekonomski status i niska razina obrazovanja prepreke u pristupanju uslugama skrbi, što samo pridonosi njihovim izazovima u pogledu postizanja ravnoteže između privatnog i poslovnog života; smatra da to zahtijeva jasno planiranje i jasne politike;
19. uviđa da privatni profitni sektor ima važnu ulogu u pružanju usluga dugotrajne skrbi osobama s invaliditetom i starijim osobama te da je diljem EU-a ukazano na probleme u vezi s pristupačnosti i kvalitetom takvih usluga; poziva Komisiju da ocijeni stanje na tržištu usluga skrbi i poduzme potrebne regulatorne inicijative za kontrolu i nadzor kvalitete usluga koje se nude u takvom okruženju;

Kvaliteta, cjenovna prihvatljivost i pristupačnost skrbi

20. vjeruje da bi usluge skrbi trebale biti osmišljene tako da zaista daju izbor svim korisnicima, članovima njihove obitelji i njihovim skrbnicima, neovisno o tome radi li se o osobama koje su zaposlene na puno ili nepuno radno vrijeme, koje su samozaposlene ili nezaposlene;
21. vjeruje da osobe koje planiraju, osmišljavaju i pružaju usluge skrbi moraju razmotriti potrebe korisnika i da se usluge skrbi o starijim osobama i osobama s invaliditetom moraju planirati i razvijati u aktivnoj i istinskoj suradnji s korisnicima te da se moraju osmisliti i provoditi uz pristup koji se temelji na pravima; uzima u obzir pozitivna iskustva osoba s mentalnim i intelektualnim poteškoćama u sudjelovanju u razvoju infrastrukture i usluga koje pozitivno utječu na njihov samostalan život i kvalitetu života;
22. ističe da se pružanje kvalitetne skrbi u EU-u znatno razlikuje u državama članicama i između njih, u privatnom i javnom okruženju, urbanim i ruralnim područjima i među različitim dobnim skupinama; prima na znanje činjenicu da velik dio skrbi o djeci i dugotrajne skrbi preuzimaju obitelji, osobito djedovi i bake kada je riječ o skrbi o djeci, što je osobito uočljivo u južnoj i istočnoj Europi¹;
23. poziva države članice da osiguraju da su usluge skrbi u urbanim i ruralnim područjima dobro pokrivene kako bi se poboljšala pristupačnost i dostupnost usluga skrbi za osobe u nepovoljnom položaju, uključujući osobe koje žive u ruralnim i udaljenim područjima;
24. vjeruje da pristupačnost proizlazi iz kombinacije troškova i fleksibilnosti zbog čega bi trebao postojati niz usluga, javnih i privatnih, za skrb u kući ili sličnom okruženju; nadalje smatra da bi članovi obitelji trebali imati mogućnost dobrovoljnog ili subvencioniranog pružanja skrbi;
25. naglašava da je kvalitetu usluga skrbi potrebno sagledati iz više perspektiva, uključujući kvalitetu ustanova i službi, kvalitetu nastavnih programa za djecu, profesionalnost skrbnika, kvalitetu objekata i okruženja, razine obrazovanja skrbnika i njihove radne

¹ Eurofound, Europsko istraživanje o kvaliteti života iz 2016.: pregled izvješća.

uvjete;

26. napominje da bi usluge skrbi trebalo razvijati kako bi se povećao kontinuitet te učvrstila preventivna zdravstvena i socijalna skrb, rehabilitacija i mogućnost samostalnog života; smatra da se moraju poticati prakse izravne skrbi u kućanstvu kako bi ljudi kojima je potrebna njega mogli primiti usluge kvalificiranih stručnjaka u vlastitom domu te, ako je to moguće, živjeti samostalno; smatra da bi, u slučajevima u kojima je to relevantno, usluge skrbi trebale biti usmjerene na sveobuhvatnu potporu obitelji kao što je pomoć u kućanstvu, podučavanju i oko skrbi djece;
27. ističe da bi informacije o dostupnim uslugama skrbi i pružateljima usluga trebale biti dostupne roditeljima, starijim osobama, osobama s invaliditetom i/ili kroničnom bolesti kojima je potrebna dugotrajna skrb, kao i neformalnim skrbnicima;
28. ističe činjenicu da nedostupnost javnih usluga i iznimno visoki troškovi skrbi o djeci imaju negativan utjecaj na djecu iz obitelji s niskim primanjima te da ih od rane dobi stavljaju u nepovoljan položaj; stoga ponavlja da prioritet država mora biti razvoj kvalitetnih mreža javne skrbi za svu djecu, bez razlika koje održavaju stereotipove o klasnoj hijerarhiji; naglašava da svako dijete ima pravo na dobru skrb i razvoj u ranoj dječjoj dobi, uključujući čitav niz socijalnih poticaja; ističe da prekomjerni troškovi ustanova za skrb također utječu na uzdržavane osobe u obiteljima s niskim prihodima te ih stavljaju u nepovoljan položaj;
29. smatra da bi nedostatak ulaganja u visokokvalitetnu skrb za djecu mlađu od tri godine produljio prekid karijere kod žena i prouzročio poteškoće prilikom povratka na radno mjesto;
30. izražava zabrinutost zbog činjenice da je u gotovo svim državama članicama u proteklih deset godina broj mjesta u privatnim domovima za starije osobe porastao brže nego u državnim domovima¹;
31. smatra da bi trebalo ojačati nacionalne programe radi poboljšanja kvalitete života starijih žena, osobito onih s bolestima koje su karakterizirane gubitkom pamćenja te njihovih skrbnika koji su često i sami žene u starijoj životnoj dobi; predlaže da bi se za mapiranje i provedbu takvih mjera trebalo savjetovati s udrugama za Alzheimerovu bolest;
32. poziva Komisiju da, u skladu s ovim prijedlozima, izradi smjernice za države članice za osmišljavanje sveobuhvatnih i pristupačnih usluga skrbi u zajednici koje pozitivno utječu na rad i usmjerene su na osobu, a obuhvaćaju skrb o djeci, usluge skrbi o starijim osobama i skrb o osobama s invaliditetom i/ili kroničnim bolestima te se temelje na sudjelovanju korisnika usluga i savjetovanju s njima kako bi se osiguralo da su takve usluge pristupačne i zadovoljavaju potrebe ciljanih korisnika;
33. prima na znanje različite prakse u državama članicama i naglašava da suradnja i razmjena najboljih praksi na europskoj razini mogu pridonijeti uzajamnom učenju i

¹ Eurofound, „Domovi za starije Europljane: javni pružatelji, neprofitni pružatelji i pružatelji koji djeluju za profit”.

uzajamnom savjetovanju među državama članicama te razvoju kvalitetnih usluga skrbi podupiranjem i dopunom mjera na regionalnoj i nacionalnoj razini te mogu pomoći državama članicama u rješavanju zajedničkih izazova; poziva Komisiju da bude platforma i olakša razmjenu iskustava i najboljih praksi o kvaliteti, dostupnosti i pristupačnosti usluga skrbi kao i o različitim modelima pružanja usluga skrbi koji su prilagođeni pojedinačnim okolnostima i financijskim mogućnostima radi suočavanja s izazovima u pogledu skrbi;

34. zabrinut je zbog radnih uvjeta u mnogim uslugama pružanja skrbi, kao što su dugo radno vrijeme, neprimjerena plaća, nedostatak osposobljavanja i loše politike zaštite i sigurnosti na radnom mjestu; zabrinut je zbog toga što se pružanje skrbi smatra neprivačnim sektorom za zapošljavanje i uglavnom privlači žene i radnike migrante; ističe da ti uvjeti utječu i na kvalitetu pružene skrbi; stoga poziva države članice da pružanje skrbi prevrednuju u odabir karijere i Komisiju da u suradnji sa socijalnim partnerima uspostavi pravni okvir za minimalne standarde za radnike u tom sektoru i pokrene inicijativu o kvaliteti u dugotrajnoj skrbi, pri čemu se može ugledati u raspoložive dobrovoljne alate i inicijative civilnog društva, kao što je Europski okvir za kvalitetu dugotrajne skrbi i najnoviji prijedlog Komisije za preporuku Vijeća o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja;
35. poziva države članice da prate i osiguraju da su ustanove i ostala mjesta za pružanje skrbi sigurna i motivirajuća mjesta za rad te da se dovoljno ulaže u dobrobit i zdravlje na radnom mjestu osoba koje pružaju usluge skrbi; smatra da je ključno osigurati dobrobit skrbnika kako bi se spriječilo zlostavljanje osoba o kojima se skrbi; u tom kontekstu podupire zakonodavne inicijative za certificiranje i priznavanje profesionalnih skrbnika i poziva države članice da poduzmu mjere za poboljšanje radnih uvjeta skrbnika, kao što je jamčenje njihovih prava na formalni ugovor o radu i plaćeni dopust te na znatno više plaće u sektoru skrbi; nadalje poziva Komisiju i države članice da jačaju svijest o vrijednosti usluga skrbi radi poboljšanja statusa profesije pružatelja skrbi i promicanja sudjelovanja muškaraca u aktivnostima skrbi;
36. poziva Komisiju da Vijeću predstavi europski program za skrbnike u cilju utvrđivanja i prepoznavanja različitih neformalnih vrsta pružanja skrbi u Europi, jamčenja financijske potpore skrbnicima i postupnog razvijanja ravnoteže između njihovog poslovnog i privatnog života;
37. podsjeća da se u njegovoj rezoluciji od 4. srpnja 2013. o utjecaju krize na pristup ranjivih skupina skrbi¹ osobito poziva na donošenje direktive o dopustu skrbnika; napominje da bi neformalni skrbnici koji odluče pružati neformalnu skrb svojim članovima obitelji trebali primati odgovarajuću naknadu i ravnopravno s drugim pružateljima skrbi imati pristup socijalnim pravima; stoga poziva na sveobuhvatan pristup rješavanju problema neformalnih njegovatelja, koji nadilazi okvire zakonodavstva o zapošljavanju, kao što su trajna potpora dohotku, pristup zdravstvenoj skrbi, mogućnost godišnjeg odmora i akumulacija mirovinskih prava, kako bi bili dostatni čak i kada su razine dohotka skrbnika privremeno niže zbog pružanja neformalne skrbi, što se uglavnom odnosi na žene; smatra da pružanje usluga skrbi ne bi smjelo negativno utjecati na zdravlje i dobrobit neformalnih skrbnika; u tom kontekstu

¹ SL C 75, 26.2.2016., str. 130.

poziva države članice da neformalnim skrbnicima omoguće odgovarajuće usluge privremene skrbi i savjetovanja, stručna savjetovanja, psihološku pomoć i objekte za cjelodnevnu skrb i privremenu skrb, što će im pomoći da povećaju svoje sudjelovanje u zapošljavanju;

38. poziva države članice da u okviru zakonodavstva o radu i socijalnoj sigurnosti za žene i muškarce uvedu „bodove za skrb”, koji bi se računali kao jednakovrijedna razdoblja za prikupljanje mirovinskih prava, u cilju zaštite osoba koje privremeno napuštaju zaposlenje radi pružanja neformalne, neplaćene skrbi uzdržavanoj osobi ili članovima obitelji te kako bi se prepoznala vrijednost rada tih njegovatelja za društvo u cjelini;
39. poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se neformalni skrbnici priznaju kao ravnopravni sudionici u pružanju usluga skrbi i da kao dio programa cjeloživotnog učenja osmisle programe osposobljavanja i prepoznavanja stečenih vještina neformalnih skrbnika; poziva Komisiju i države članice da u suradnji s nevladinim organizacijama i obrazovnim ustanovama pruže potporu mladim skrbnicima; traži od Komisije da predloži akcijski plan u kojem su sadržane te i ostale mjere za osiguranje kvalitete skrbi i kvalitete života skrbnika;
40. poziva Komisiju i države članice da provedu istraživanje o broju mladih skrbnika i o utjecaju uloge skrbnika na njihovu dobrobit i životne uvjete te da im na temelju tog istraživanja pruže podršku te da u suradnji s nevladinim organizacijama i obrazovnim ustanovama odgovore na njihove posebne potrebe;
41. poziva Komisiju da pri oblikovanju istraživanja i politika više uzme u obzir usluge pružanja skrbi i skrbnike, osobito kada je riječ o Europskom socijalnom fondu, Strategiji za osobe s invaliditetom i Zdravstvenom programu;

Ciljevi u području skrbi

42. ističe da je trenutačan izazov postizanja ciljeva iz Barcelone povećati skrb o djeci između tri i četiri godine; pozdravlja preporuku Komisije za proširenje cilja strategije za obrazovanje i osposobljavanje do 2020. kako bi se mjesto u ustanovama za skrb o djeci osiguralo za najmanje 95 % djece u dobi od tri godine do obveznog upisa u školu; poziva Komisiju da uz savjetovanje s relevantnim akterima, uključujući države članice, povisi ciljeve iz Barcelone i ciljeve o predškolskom odgoju; poziva države članice da povećaju svoje napore kako bi se ostvarili ciljevi te da pružanje skrbi stave na visoko mjesto u njihovim političkim programima; poziva države članice da poboljšaju nacionalne okvire za kvalitetu usluga predškolskog obrazovanja i skrbi uzimajući u obzir prijedlog Komisije za preporuku Vijeća o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te potiče države članice da revidiraju pet ključnih područja usluga predškolskog obrazovanja i skrbi koja se navode u prijedlogu: dostupnost, radna snaga, kurikulum, vrednovanje i praćenje te upravljanje i financiranje; poziva države članice da se u pružanju skrbi o djeci predškolske dobi naglasak stavi ne samo na dostupnost nego i na kvalitetu te skrbi, posebice za djecu iz ugroženih sredina i djecu s invaliditetom;
43. poziva Komisiju da odredi indikatore i odgovarajuće ciljeve o kvaliteti usluga skrbi o starijim osobama i osobama s invaliditetom i/ili kroničnim bolestima kojima je potrebna

skrb, koji su slični ciljevima iz Barcelone, s alatima za praćenje kako bi se mjerila kvaliteta, pristupačnost i cjenovna prihvatljivost tih usluga;

44. poziva Komisiju da pri praćenju i revidiranju podataka u okviru europskog semestra obuhvati i podatke o skrbi o starijim osobama i osobama s invaliditetom i/ili kroničnim bolestima te da ih uvrsti u godišnje izvješće o jednakosti spolova; poziva države članice da razmisle o uključivanju procjene usluga skrbi o starijim osobama i osobama s invaliditetom i/ili kroničnim bolestima u svoja izvješća po zemljama, uzimajući u obzir povratne informacije skrbnika i korisnika usluga skrbi; poziva Komisiju da u skup pokazatelja društvenog napretka, koji bi se trebao pratiti u kontekstu europskog semestra, obuhvati podatke o toj skrbi; poziva Komisiju i Vijeće da te društvene pokazatelje uključe u pravila semestra; potiče države članice da donesu i koriste korektivne mjere ako se pokaže da je napredak prespor;
45. nadalje poziva Komisiju da poboljša prikupljanje podataka razvrstanih po spolu i da izradi statističke podatke specifične za pojedini sektor, usklađene definicije i pokazatelje za procjenu rodne dimenzije pristupačnosti, kvalitete i učinkovitosti usluga skrbi o djeci, osobama s invaliditetom i kroničnim bolestima te starijim osobama na razini EU-a, pri čemu treba pronaći načina da se izbjegne povećanje opterećenja za djelatnike u području skrbi u pogledu praćenja; poziva Komisiju da prati razvoj usluga pružanja skrbi i pripremi preporuke za korektivne mjere, ako budu potrebne;
46. poziva države članice da prikupe kvalitetne podatke o pružanju dostupnih usluga skrbi koje su djeci, starijim osobama i osobama s invaliditetom dostupne na temelju javnog i privatnog financiranja, kako bi se općenito pratila situacija i poboljšale usluge skrbi obraćanjem pozornosti ne samo na potrebe korisnika, već i na ravnotežu između poslovnog i privatnog života i uvjeta rada velikog broja skrbnika; poziva države članice da donesu učinkovite instrumente politike i, po potrebi, korektivne mjere;

Financiranje skrbi

47. poziva države članice da, između ostalog i kako bi se povećao postojeći nedostatak ulaganja, povećaju ulaganja u usluge skrbi i infrastrukture za skrb o djeci, osobito predškolske te za skrb o drugim uzdržavanim osobama, da osiguraju univerzalan pristup tim uslugama, poboljšaju kvalitetu skrbi te da povećaju ulaganja u posebne mjere koje skrbnicima omogućavaju da vode aktivan poslovni život;
48. napominje da nedostatna ulaganja u javne ustanove za pružanje skrbi i usluge imaju neproporcionalan utjecaj na samohrane roditelje, od kojih veliku većinu čine žene, te na obitelji koje žive u siromaštvu i koje su izložene socijalnoj isključenosti;
49. prima na znanje važnost rodne osviještenosti u svim fazama provedbe različitih politika te posebice u fazi programiranja; poziva države članice da osiguraju potpunu integraciju rodne dimenzije u nacionalne planove reformi uz potporu ne samo Europskog socijalnog fonda, nego i ostalih fondova EU-a kojima se omogućuju sredstva za opću socijalnu infrastrukturu koju države članice trebaju upotrebljavati za razvoj usluga skrbi;
50. poziva Komisiju da osigura da postupak europskog semestra služi ostvarenju europskog stupa socijalnih prava, ostavljajući dovoljno prostora državama članicama za

financiranje i održavanje financiranja usluga skrbi;

51. podupire da se u preporuke Komisije po državama članicama uključe mjere usmjerene na ulaganje u ustanove za skrb o djeci i na nepoticajne fiskalne mjere kojima se primatelji drugog dohotka u kućanstvu, prvenstveno žene, odvrću od toga da rade više ili da uopće rade, te druge mjere za rješavanje pitanja razlike u plaćama među spolovima;
52. poziva Komisiju da poveća financiranje za sve vrste usluga skrbi, s posebnim naglaskom, po potrebi, na prijelaz s institucijske skrbi na skrb u zajednici preko Europskog socijalnog fonda + i drugih financijskih instrumenata čija je svrha financiranje socijalne infrastrukture; isto tako, poziva Komisiju da poveća sredstva za Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) kako bi se podržale ustanove za skrb o djeci u ruralnim područjima te da dodatno iskoristi Europski fond za strateška ulaganja za financiranje projekata predškolskog obrazovanja i skrbi; nadalje poziva Komisiju na strogo praćenje potrošnje sredstava EU-a, osobito u sklopu Europskih strukturnih i investicijskih fondova u području usluga socijalne skrbi i dugotrajne skrbi te da osigura usklađenost ulaganja s obvezama u pogledu ljudskih prava na temelju Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom i Povelje o temeljnim pravima.
53. poziva Komisiju da razmisli o prekograničnoj primjeni doprinosa za socijalno osiguranje kako bi država članica iz koje neka osoba dolazi mogla financirati smještaj tog građanina u ustanovi socijalne skrbi u drugoj državi članici (u slučajevima kada takva ustanova nije dostupna u državi članici podrijetla);
54. ističe je potrebno bolje analizirati potencijal za javno-privatno ulaganje u pružanje usluga skrbi, s obzirom na postojeće inicijative poduzeća za radnike s obvezama skrbi o osobama s invaliditetom i odraslim osobama;
55. poziva države članice da primijene sveobuhvatan pristup prema svim vrstama usluga skrbi i ojačaju odredbe za djelotvornu i sinergijsku uporabu relevantnih financijskih instrumenata EU-a u područjima cjeloživotnog učenja, istraživanja i infrastrukturnog razvoja; podupire države članice da daju prednost financiranju skrbi za djecu i dugotrajne skrbi uz upotrebu financijskih instrumenata dostupnih u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO), osobito iz postojećeg EFSU-a, fondova ESI, kao što su Europski socijalni fond (ESF) i Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) te Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR); dodatno potiče države članice da učinkovitije raspodijele svoja sredstva kako bi povećale pristup uslugama skrbi i njihovu pristupačnost za skupine u nepovoljnom položaju i ranjive skupine te da osmisle učinkovite modele financiranja, uključujući ciljano financiranje, kojima se postiže odgovarajuća ravnoteža između javnog i privatnog ulaganja u skladu s nacionalnim i lokalnim okolnostima;
56. poziva Komisiju da za Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) osigura odgovarajuća sredstva za praćenje razvoja infrastrukture za skrb i provedbe politika usmjerenih na ravnotežu između privatnog i poslovnog života te da analizira ostvaruju li politike željena poboljšanja u području jednakosti spolova i na koji način;
57. pozdravlja odluku određenih država članica da uvedu fiskalne poticaje za poduzeća koja

pružaju usluge skrbi o djeci za svoje zaposlenike, kako bi njihovi zaposlenici poboljšali ravnotežu između poslovnog i privatnog života;

◦

◦ ◦

58. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

Nejednako sudjelovanje muškaraca i žena u skrbi i kućanskim poslovima u Europskoj uniji predstavlja trajni izazov. Prema indeksu ravnopravnosti spolova Europskog instituta za ravnopravnost spolova za 2017. opći trend u Europi u proteklih deset godina bio je negativan: udio vremena koje su žene provele skrbeći se o drugim osobama, radeći kućanske poslove i društvene aktivnosti porastao je u usporedbi s muškarcima.

Činjenica da žene troše nerazmjerno više vremena na neplaćeni rad u usporedbi s muškarcima ima ozbiljne ekonomske i društvene posljedice. Time se sprječava postizanje ciljeva EU-a u području jednakosti spolova. U konačnici to dovodi do rodnog jaza u kontekstu siromaštva, koji je najviše izražen među starijim osobama. Godine 2014. prosječni rodni jaz u kontekstu mirovina u EU-u iznosio je 40 % te je proizašao iz nejednakosti koje su se akumulirale tijekom života žena i njihove odsutnosti s tržišta rada. U dobnoj skupini iznad 75 godina 22 % žena živi u uvjetima gdje postoji rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti, dok je ta brojka za muškarce 15 %. To također ima izravan negativan učinak na djecu i obitelji. Ukupni ekonomski gubitak zbog rodno uvjetovanih razlika u zaposlenosti iznosi 370 milijardi EUR godišnje¹.

Jedan od temeljnih uzroka za nejednako dijeljene obveze skrbi jest nedostatak odgovarajućeg dopusta za pružanje skrbi o drugim uzdržavanim članovima obitelji². Naime, 80 % cjelokupne skrbi u EU-u pružaju neformalni (neplaćeni) skrbnici, od kojih su 75 % žene. Zabrinjava to što su time obuhvaćeni mladi skrbnici mlađi od 17 godina, čije se obveze preklapaju i negativno utječu na njihovo obrazovanje, zdravlje i izvore prihoda.

Ograničene mogućnosti da se na isplativ, učinkovit i fleksibilan način spoje plaćeni rad i obiteljske obveze jedan su od glavnih razloga za neaktivnost žena na tržištu rada. Prosječna stopa zaposlenosti žena u EU-u iznosi 64 % (u odnosu na 76 % za muškarce). Žene su također i prekomjerno zastupljene na radnim mjestima na nepuno radno vrijeme. Prema zaključcima Eurostata u EU-u 31,5 % zaposlenih žena radi na nepuno radno vrijeme, dok ta brojka za zaposlene muškarce iznosi 8,2 %. Gotovo 20 % ekonomski neaktivnih žena neaktivno je zbog obveza skrbi, dok to vrijedi za manje od 2 % ekonomski neaktivnih muškaraca. To je u suprotnosti sa strategijom EU-a Europa 2020. i ciljem postizanja 75-postotne zaposlenosti za muškarce i žene do 2020. Također je u suprotnosti s načelima europskog stupa socijalnih prava, uključujući jednake mogućnosti za muškarce i žene u pogledu sudjelovanja na tržištu rada i prava na pristupačne i kvalitetne usluge skrbi.

Situacija će se vrlo vjerojatno pogoršati zbog sve starijeg stanovništva u Europi. Zbog sve veće potražnje za skrbi, prevlasti neformalne skrbi u Europi i pritiska na javne rashode u nekim zemljama neformalna je skrb još važnija za budućnost. Stoga je jasno da je potrebno

¹ Eurofound (2016.) „Rodno uvjetovane razlike u zaposlenosti: izazovi i rješenja”.

² Radno sposobnim skrbnicima teško je kombinirati plaćeni rad s obvezama skrbi pa se stoga skrbnici moraju odlučiti hoće li smanjiti broj radnih sati ili napustiti radno mjesto za koje primaju plaću. Skrb o drugim osobama može također izazvati sindrom izgaranja na poslu i stres. OECD (2011.) *Help Wanted? Providing and Paying for Long-Term Care* (Tražite pomoć? Pružanje i plaćanje dugotrajne pomoći) Studije OECD-a o zdravstvenim politikama.

podržati neformalnu skrb te da su potrebne mjere kojima se skrbnicima omogućuje da kombiniraju obveze skrbi s radnim obvezama.

Usluge skrbi trebalo bi definirati tako da obuhvaćaju skrb o djeci i predškolsku skrb, skrb o starijim osobama i skrb o osobama s invaliditetom. Postoji hitna potreba da se te usluge skrbi razviju tako da su pristupačne i fleksibilne kako bi ispunile potrebe različitih obitelji i drukčije potrebe u području skrbi. To podrazumijeva uzimanje u obzir posebnih okolnosti samohranih roditelja, roditelja koji rade na nepuno radno vrijeme, koji su samozaposleni ili rade u smjenama. Način na koji se organiziraju obveze skrbi u obitelji, korištenje usluga izvan kuće ili pružanje usluga u kućnom okruženju trebao bi biti individualan izbor. Te bi opcije trebalo podjednako novčano pomagati i podupirati. Trebao bi postojati niz stvarnih opcija za usklađivanje razine i stupnja potrebnih usluga s radom. Opcije kombiniranja rada i obveza skrbi ne bi smjele imati negativno utjecati na socijalnu i ekonomsku korist, uključujući plaću i mirovinu.

U budućnosti bi se trebalo težiti osiguranju najmanje 20 tjedana roditeljnog dopusta koji bi se mogao dijeliti s ocem te bi se raspoređivao prije i/ili nakon poroda. Trebala bi također postojati jamstva u vezi s otpuštanjem, povratka na isto ili jednakovrijedno radno mjesto i zaštite od diskriminacije osoba koje odluče uzeti očinski dopust (u skladu sa smjernicama Europskog parlamenta o poboljšanju sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje ***I). Ista bi se prava trebala postupno proširiti na sve osobe koje moraju uzeti dopust da bi se brinule o drugim uzdržavanim osobama kojima je potrebna dugotrajna skrb. Osim toga, pri izradi planova za mirove trebalo bi uzeti u obzir nastale razlike u zaposlenosti.

Kako bi se sve to osiguralo, usluge skrbi potrebno je razviti u suradnji s korisnicima i klijentima kojima su namijenjene. Potrebno je globalno razumjeti potrebe i percepcije u vezi s pristupačnošću.

Na institucionalnoj bi razini trebalo pratiti pristup uslugama, uključujući za osobe kojima prijeti rizik od socijalne isključenosti. To je posebno važno s obzirom na promjenjivu prirodu rada. Moraju se razmotriti utjecaj digitalizacije, povećana produktivnost i prijelaz na kružno gospodarstvo utemeljeno na uslugama. Usluge skrbi moraju biti osmišljene tako da se njima podupiru i olakšavaju novi modeli rada.

Istodobno je važno zajamčiti sigurne i poticajne institucije i mjesta na kojima se pruža skrb. Ako se ne ulaže u osobe koje su profesionalno odlučile baviti pružanjem skrbi, usluge za djecu, osobe s invaliditetom i starije osobe nikada neće moći postići kvalitetu kakvu bi mogle imati.

Na europskoj razini trebalo bi izraditi i pratiti pokazatelje kvalitete skrbi. Potom bi se iz europskih strukturnih fondova mogle izvršiti uplate kako bi se zajamčilo postizanje ciljane razine i kvalitete usluga u svim državama članicama Europske unije. Države članice morat će izvješćivati o upotrebi tih sredstava na dovoljno detaljan način kako bi se informacije mogle analizirati na europskoj razini.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	10.10.2018
Rezultat konačnog glasovanja	+: 17 -: 1 0: 8
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Daniela Aiuto, Beatriz Becerra Basterrechea, Heinz K. Becker, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Iratxe García Pérez, Arne Gericke, Anna Hedh, Mary Honeyball, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Florent Marcellesi, Angelika Mlinar, Angelika Niebler, Maria Noichl, Marijana Petir, João Pimenta Lopes, Ernest Urtasun, Anna Záborská, Maria Gabriela Zoană
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Biljana Borzan, Rosa Estaràs Ferragut, Lívia Járóka, Kostadinka Kuneva, Mylène Troszczynski

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U NADLEŽNOM ODBORU

17	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea, Angelika Mlinar
EFDD	Daniela Aiuto
GUE/NGL	Kostadinka Kuneva
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz
S&D	Vilija Blinkevičiūtė, Biljana Borzan, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Mary Honeyball, Maria Noichl, Maria Gabriela Zoană
VERTS/ALE	Florent Marcellesi, Ernest Urtasun

1	-
PPE	Angelika Niebler

8	0
ECR	Arne Gericke
ENF	Mylène Troszczynski
GUE/NGL	Malin Björk, João Pimenta Lopes
PPE	Heinz K. Becker, Anna Maria Corazza Bildt, Marijana Petir, Anna Záborská

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani